



**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

Quæst. I. Qvisnam ordo diuinarum voluntatum liberarum assignari possit,
ac debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

igitur definit contra prevaricatores quosdam penam, tunc
à nobis israeli dicitur, quam iracundia affectionem ferre
nequeat: consonat Epiphani. hæc. 138. post med. Hi-
lar. in Plalm. 2. ad id. Tunc loquitur ad eos in ira sua;
Hieron. ad id Plalm. 29. quoniam ira in indignatione eius:
& in illai. 65. ad id: isti sumus. Malach. 1. Esau autem
eduo habui. August. in Plalm. 105. ad id: iratus est su-
per Dominum: epistol. 157. ad Optat. vers. med. 13. de
Trinit. cap. 16. vers. fin. Iulior. 1. sentent. de summo
bono cap. 16. initio. Cyprian. epist. vers. fin. post lib. 5.
epistol. in lib. 1. penitent. metaph. de Deo iram dici ait:
sicut & Damascen. 1. de fide cap. 14. sub fin. & frequen-
tissime Origen. homil. 2. in 2. Iudic. sub fin. & ad id Ro-
man. 1. reuelatur ira Dei & 4. contra celsum long. à
med. Anselm. in 1. ad Thellalon. & in cap. 2. post med.
denique frequenti scriptura locutioni Patrum omnium,
& interpretum concursus hæc interpretatio satisfacit. Ra-
tioni vero inde petita, atque pro similibus frequentie lo-
cutionum scripturae proprietate nobis etiam visitata, &
efficaci, responderetur: in eis vocibus aliquid, quod pro-
prie Deo conveniat, nec aliis aprioribus nostris expri-
bi queat, significari: ad affectum vero penitentiæ, qui
solum in Deo est, ut hæcenus vidimus, voces habemus
proprietas: quate proprietate sermonis aliarumque simul
Deo indignum aliquid significat, vñum & acceptio-
nem non licere. Secundo: neque vñam vocem proprie
ad Deum transferri vñquam, quæ essentiali conceptu
obiectum, & significato suo, sed solum comitante, in
creaturis perfectionem significat: ira vero, ut vi-
dimus essentiali conceptu suo passionem, & dolorem,
ut occasionale obiectum, seu motuum suppositum con-
significat: ut penitentia peccatum, & debitum re-
stitutionis.

DISPUTATIO VI.

De ordine decretorum seu affectuum
liberorum Dei.



IBERIS Dei affectibus, & vñuersim
adfortis, & speciatim recensitis, quem
nam interfectio intentionalis pure (quam
solum in diuinis affectibus admitti pos-
se diximus) prioritatis, aut postero-
ritatis seruare possint, ac seruent, exa-
minare proximum est: & primo ablo-
lue an intentionis, & executionis ordo inter liberas Dei
volitiones intercedat. Secundo inter volitiones liberas
efficaces, quæ solæ decreta diuina sermonis proprietate
nuncupantur, & respectu quorum effectum possit inten-
tionis & executionis ordo inter eiusmodi decreta admi-
ti: an etiam respectu creaturarum actionum liberarum?
quod ipsum est, ac querere de præfinitionis, seu inten-
tionis efficacis diuinæ de nostris liberis actionibus, siue
vñuersim effectibus earum interuentione obtinendis
possibilitate quæstio quidem inter scholæ Thomisticæ ac
nostræ Iesuiticæ Doctores celebris, & subtilis; quan-
tiam, nisi, qui scientiæ nostræ mediæ naturam, & essen-
tiam intus penetrant, agitare tuto, & citra aber-
randi periculum minime poterunt, ut suo loco patebit.
Non agimus autem de prioritate volitionis necessitatis,
quæ se dilige prioritate specificatiui adæquati prius,
quam volitio eadem prorsus enitatur, & identice in-
fectiui ad creaturam extendatur, ac se se explicet. De eius-
modi eni prioritate, quali, quali, nulla est, esse apud
Theologos quæstio potest.

Christoph. de Ortega de Deo Tno, Tom. II.

QVÆSTIO I.

Quisnam ordo diuinarum voluntatum
liberarum assignari possit, ac
debeat.

AC in re multum inter Theologos non sine con-
fusione, & æquiuocatione plerumque disputatur:
quare prius certa, quæ omnibus esse in hac quæstio-
ne debent & in quo dissidium esse apud doctos possit,
exacte explicandum, statuendumque est: ut, in quo
docti nostri Magistri reipia dissident, est aliud pro-
positionibus absolute sonent, deprehendantur, solidius-
que, ac tutius super eorum oppositione ferri iudicium
queat.

CERTAMEN I.

Quæ certa omnibus esse debent, &
difficultatis seu controuersie sco-
pus proponuntur.

1. **S**Tatuendum est primo ordine executionis solum
considerato decreta executiua de facto remotio-
rum mediorum à fine priora esse decretis executiuis pro-
ximiorum fini vera intentionali, quasi natura priori-
tate: atque in hoc nullam posse esse controuersiam: si-
quidem remotiorum mediorum, quæ de facto sunt, exis-
tencia præsupponi debet, ut in proximiora media influant,
exigantque Dei concursum ex parte sua executionum in
proximiora, & hæc in alia, & immediatum fini in fi-
nem ipsum: ac proinde eo ordine Dei decreta executiua
(sine quibus absolutam existentiam, & concursus diui-
ni exigentiam habere non possunt) debent aliis præce-
dere: ut eo scilicet executionis ordine decretum executi-
uum finis postremum sit. Dixi statuendum imprimis hoc
bona nostri Ruiz de Montoya pace, qui Recentiorum quo-
rundam doctrinæ à se vñuersim impugnata d. 24. sect. 1.
num. 2. ex parte consensit num. 9. & 10. asserens ordinem
executionis respectu diuinorum decretorum extrinsecam
denominationem à rebus volitis Dei decretis esse, solum-
que esse in his, ut summum, ut obiectum volitum: qua-
tenus vult hanc rem medium, vel remotius, vel proximius,
atque illam finem esse, cumque inter se se ordinem ser-
uare: quare & ordo hic executionis rerum diuinæ volun-
tatis obiectum est. Cæterum ipsum executionis ordinem
formaliter, & per se neque esse, neque posse intercedere:
quia ordo ille executionis semper est efficientia, aut cau-
salitatis materialis, quæ inter diuina decreta esse nequit:
cum nullum aliud actus causet, vel disponat ad illud. Sed
hanc ipsam rationem impugnauit ipse in Recentioribus
illis num. 2. & omnem imperantis actus intentionisque &
electionis ordinem cum illis Recentioribus reddit contra
ipsum impossibile, confirmatione subiungit ad rem hanc
inutilem, ut quæ impossibilitatem ordinis executiuorum
decretorum ab ipso asseram, & confirmandam non pro-
bet, sed solum posse esse finis, & mediorum volitionem
eandem, atque electione medijs cum finis intentione iden-
tificari ac proinde absque vñlo ordine prioritatis veræ fi-
nem, & mediæ amari à Deo: quod aliud est infra dispu-
tandum. Ratio vero à nobis breuiter data, demonstratio
ordinis formaliter in decretis diuinis executiuis atq; ipso-
rum conceptionis à Deo omnino est: cum probet eviden-
ter vñum à Deo concipi, & existere intentionaliter prius:
quam aliud ita à Deo concipiatur, quod illud præconce-
ptum, & prius habitum existensque in Deo supponit.

V 2. Rei

2. Rei ergo difficultas est in presenti, an inter liberas volitiones Dei ordo intentionis & executionis intercedat, ita vt intentio finis ordine intentionis electionem mediorum omnem precedat, sicut omne executionum decretum mediorum eius decretum executionum subsequitur atque illis omnibus posterius natura intentionali, non autem physico, ordine prioritaris, & posterioritaris, immo postremum executivum sit, vt diximus: ac subinde electio medij proximi, & immediati ad finem, prior etiam in Deo sit electione paululum remotioris, sicque vltique ad remotissimum cuius executionum decretum ordine executionis primum in Deo iuxta dicta est, vt verum in diuinis etiam liberis volitionibus; nec solum in obiectis eorum Philosophicum illud, & Theologicum proloquium, & principium vniuersum habeat: quod est prius, vel primum in intentione, est posterius, vel postremum in executione, vt Aristot. docuit 3. Ethic. c. 3. circa medium asserens, consultationem & inuentionem medij peruenire ad illud medium quod est prima causa in executione, & postrema in intentione, quibus proloquium illud contineri bene ostendit Eustracius Episcopus Nicen. eius interpretes ibi ac melius S. Th. 1. 2. q. 1. a. 2. corp. cum quo eius interpretes & Scholastici Philol. & Theol. ad vnum eiusmodi propositionem, tanquam axioma recipiunt, id quod euidenter argumento est in nostris intentionibus, & electionibus saltem conaturaliter loquendo indubitatum esse debere. Dixi autem consulto, inter liberas Dei volitiones, non autem, decretas: quia decreti nomen absolutae voluntatis efficaciam absolutam proprietate sermonis significat, ratione cuius intentionis ordo, imo, & executionis, dummodo decretum rei positionem absolutam natura precedat respectu actionum nostrorum liberarum (speciale habet difficultatem, est ex scientia earum media, eiusque directione a Deo concipiantur, valde apud nostras etiam, nec dissidio leui agitatae de qua q. 2. & cui soli ex nostris plerique intendentes praesentem quaestionem cum sequente confundunt, & ex his, quae in aliis circa quaestionem sequentem legunt inconsequentiae circa praesentem incusum argunt; cum, nec illos, nec se distinctione debita intelligant.

3. Porro in ita explicata difficultate quaestionis praesentis posse cum ordine eo axioma praescriptum in diuinis volitionibus liberis intentionis, electiui, & executiui reperi in dubitabile reputat Ruiz proximè num. 5. est tamen a pluribus doctis, ipso etiam aliquos recentiores referente, debitum, imo, & ab aliis sapientissimis, cum enim ordinem in diuinis intentionibus, & electionibus intrinsecum mediorum ad finem negauit Molina nosse asserens saepe, & vbiq. constantissime, intentionem finis ab electione mediorum, ne ratione quidem nostra, differre in concord. ad q. 2. §. 1. partis d. 2. c. 1. & 2. & 1. p. ad eam q. c. 3. §. Hinc iam facile, & q. 1. est c. 4. & 5. & m. 7. & 8. §. Tertius est citatur etiam Valentia ibidem d. 1. q. 4. §. 4. concl. 2. Immerito tamen, ex eo quod dicat Deum non nisi ex scientia conditionata cooperationis adiutorum gratia diuinæ eos ordinare, & praedestinare ad gloriam, quod verissimum quidem est, est mediorum effectum confectionis gloriae habitatorum huius intentione sit posterior: quin Valentia ipse §. 4. assert. 2. oppositum contra Caluinum videtur asserere, conformiusque est ipsius doctrinae q. 2. recitanda. Molina vero conclusionem de identitate omnimoda intentionis, & electionis diuinæ, etiam ratione nostra, quæ ordinem veræ prioritaris, & posterioritaris intentionalis, inter eas prorsus excludit (est enim relinquit in obiectis ita a Deo ordinatis, vt vnum finis sit alia vero media) docent Theologi Recentiores memorati a Ruiz, quos bonæ notæ Theologos testatur Heriz d. 1. p. c. 2. n. 11. verum hi vltra Molinae rationes aliam ex propriis addunt, eas tamen omnes certam 2. efformatas rescimus.

4. Ex aduerso praefatum ordinem intentionis, electionis, & executionis in diuinis volitionibus Doctores alij, non solum possibilem; sed & de facto admittunt, atque conaturaliter loquendo, ita esse admittendum: ac iuxta illum diuinis volitiones liberas esse Theologicè ordinandas: ita Scot. in 3. d. 7. q. 3. d. 19. q. 1. & d. 32. a. 3. statuens, vt coordinandum diuinorum affectuum principium, qui ordinare vult, prius vult finem quam ea quæ sunt ad finem, additque, & prius vult maius bonum, & propinquius, &

accommodatius ad finem, quam quod minus bonum est, aut minus ad finem accommodatum, ex quo ad verbum Gabriel ea disp. 32. q. vna. 1. notab. & fere ad verbum Oramus 1. d. 41. q. vn. solut. argum. in addito autem hoc de medio seu bonis, quæ vtilibus ad finem loquuntur: & ex his, non solum propinquius, sed in suo quodque gradu, quod melius, magisque vtile ad finem est, prius minus vili, bonoque ad finem confectionem ab eo, qui ordinate vult esse eligendum: vnde ex hac Scoti regula non inferatur Deum teneri ad amandum maius absolute, aut melius secundum se, & entitatie bonum præ minori, adhuc conaturali, & ordinaria providentia; nec posse item, pro libito ex pluribus entitatie bonitatis in æqualibus, vnum vellet prius, aliud vero posterius, & contra: vt ibidem & in 1. d. 41. saepe Scotus supponit: dummodo vicissim alterum ad alterum possit conducere; neque ex voluntate pure appetitiua rerum ordinaretur: sed ex voluntate Dei pure affectiua iuxta saepe a nobis explicata d. 5. quaestionibus postremis. Denique non inferitur ex hoc Scoti principio: Deum non posse vt mediis secundum se minus aptis ad finem, secundum se præcise consideratis, confectionem: vt ad mundi confectionem videretur vltima infima mundi eligens, & stulta mundi, vt sapientes confunderet ac futes: nam & id Deus vltra mundi confectionem Deum intendit, vt sublimitas sit virtutis Dei: quod nisi inceptioibus mediis adhibitis non obtineretur: quare intentio Deo fini quo de se inceptiora, eo erant aptiora: quaerelimitationibus, & temperamentis pro Ruiz sect. 2. a. 2. ad c. adhibitis doctrina Scoti, vt ea coordinandis de facto liberis Dei voluntatibus tuto Theologus inferunt, minime eger.

5. Idcirco praefatam Scoti, & Nominalium sententiam nihilo diuerfam, sed eandem prorsus censo ex sententia nostri Suarez 3. p. t. 1. d. 5. ante difficult. 1. & difficile. 2. & lib. 1. de essent. praedict. c. 8. a. §. Prima opinio. Nimirum ordine intentionis prius finem amari, & ita ordine proximiora media, quam remotiora, quare et postea ad Deum quodque eorum amari, & eligi, quæ remotius a fine est: quod ipsum vt explicuimus nullum aliud additamentum illis Scotus & Nominales docuerunt. Eandem sententiam tenet Vasquez 1. p. t. 1. d. 8. cap. 7. §. Quarto etiam & cap. 11. nec vt conuenientiae, & constantiae laude praestantissimum sententiam hanc suam in qua vniuersum sumpta cum Soario conuenit, vbiq. limitauit locis aliis non paucis quæst. 1. referendis, aliam gloriam, quæ finis conferendi gratia auxilia, & merita ad eam obtinendam Deo fuit, ante prauis absolute, quare & volita a Deo merita amari ab eo absolute non possit: eis enim locis loquitur expresse, non de voluntate absolute tali gloria, sed de absolute efficaci gloria a Deo intentae: quam etiam efficacem absolute, & posse, & de facto in Deo esse ante absolute prauis merita praedestinati Soarius affirmabat, contra quem acriter eis locis decretat; non autem de anteriori ad merita ordine intentionis intentione, non absolute efficaci Dei, erga gloriam praedestinatorum vt finem: in quo nusquam a Soario discrepauit, sed prorsus cum eo consensit, sed quoniam dicit plerique simul hanc quaestionem de ordine intentionis diuinæ voluntatis vniuersum, ac sine addito absolute efficaciac, cum alia de voluntate efficaci miscerent, mirum non est nostrum Ruiz sect. 2. nam. 6. sine conclusionem affirmatiuam in presenti quaestione eis locis a Vasquez limitatam censuisse, & Ariagiam disp. 3. §. 1. sect. 7. praetiumcula ante subsection. 1. acrim. Varquio, & Soario super ordine intentionis, & executionis diuinarum volitionum vniuersum pugnam esse dixisse, cum reuera de volitionum efficaciam ordine pugna solummodo sit Soario, Vasquio & Scoto consensit Heitz disp. 2. sect. 2.

6. Hunc certe, & Vasquium cum affectis pluribus volitionum liberarum per extrinsecos effectus, seu actiones constituentibus facile in praesente impugnatum: quod hæc sententia cum illa nequeat consistere ni contra illam agentes ostendissent nullum connotatum extrinsecum quo diuersorum finium, quos Deus in co-ius effectus, seu actionis creatæ, per diuersas animarum liberas volitiones, habere potest assignari ab his doctoribus posse: quare libertati volitionum diuinorum ordine executionis ea sententia satis de commo-

his providere; nusquam autem liberis ordine intentionis; quare & hunc voluntionum diuinum ordinem intentionis eiusmodi constitutione diuinæ voluntatis per extrinsecam prorsus aboleri, reddique impossibilem. Porro Scorus Soarins, & Valquez ultra connaturalitatem prioritatis, & executionis voluntates diuinas ex quâ prudenti Theologia de facto voluntates liberæ diuinæ debent coordinari à nobis, atque adeo coordinatæ censeri nihil video expresse affectum de eius coordinationis necessitate absolutâ, & oppositi absolutâ impossibilitate, quam vnus Herize asseruit, vt cert. 2. videbimus; vnum solum aduertendum hic est, vt contra statim dicenda obiectiones fuisse præueniamus nonnullas: ad prioritatem veram intentionalem voluntatis liberæ vnus respectu alterius opus non esse vt illa ad hanc necessario determinet, sed finis, vt mouere, atque inducere ad hanc valeat, de factoque motione sua effectum finis voluntatis obtineat, vt in cogitationibus, consiliis, exhortationibus anticum ad aliquid à nobis obtinendum patet, quæ nos minime cogunt, aut determinant; & tamen voluntatis, & effectus à nobis per ea obtenti causæ sunt: & naturæ prioritatem respectu illius habent, quia ad ea nos sollicitant, inducunt, & mouent.

CERTAMEN II.

Non solum esse potest, sed de facto præfatus ordo in voluntionibus Dei liberis est.

Duas conclusiones præfixas continet titulus. Prima in diuinis voluntionibus liberis potest esse deo, quo finis intentio prior sit vera intentionali pura prioritate, electione mediorum, & remotioris electione, et contra executionis ordine diuersus omnino, imò inuicem, & prorsus aduersus ordo sit, vt ostendimus certam. 1. conclusio hæc nostro Molina, & recentioribus citatis certam. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. Est autem ratio quia cum Deus omnium Sententia liber sit ad quæcunque obiecta creata amanda omnis modis, quibus ipsa amabilia sunt: atque in obiectis creatis sit bonitas absolutâ propter se, & per se amabilis motum etiam vt vidimus disput. 3. ac lapsus in controuersia hæc: & rursus, amabilitas, & bonitas respectus conuincit, & utilitatis ad aliud, vt finem præamatam ac præintentionem: poterit obiectum creatum, & propter se, & per se gratiaque solum sui à Deo amari, ac proinde independentem ab amore mediorum, atque alia, vt vtilia, & conducentia ad illud quod per se & gratia sui præamatuit; alioqui bonum illud propter se, & per se amabile non esset, si non aliter, quam dependenter ab amore mediorum amari posset; nec tunc per se magis amabilis finis, quæ talis, quam media essent: cum neutrum sine altero amabile foret, vt patet: id autem contradicit bonitati, & amabilitati absolutæ, & per se & bonitati, & amabilitati vtilitatis, seu gratia alterius, & propter aliam per se amatam, quod in obiectis creatis esse tota Philosophia, & Theologia supponit. Abstineo probationibus nostri Herize citat cap. secundo proposition. 2. numero 16. & aliorum petitis à paritate scientiæ diuinæ de obiectis creatis in se à Deo cognitis ac simul in alio verbi gratia Omnipotentia, alique variis mediis formalibus, seu motiuis, aut veritatis: quia nihil in alio, tanquam motiuo, determinatiuo, aut verificatiuo cognosci à Deo posse, sed singula & omnia, in se solum ipsis, à Deo cognosci ostendi fuisse controuersia de scientia distinct. de mediis formalibus diuinæ cognitionis quæst. vlt. in aliter vero censentibus vim ad hominem suam ea argumenta abire.

Christoph. de Origa, de Deo Vno. Tomus II.

2. Arguit primo Molina. Consultatio mediorum post finis intentionem, ac proinde & eorum electio adeo in nobis est, quia medium apertius fini, nobisque executum facilius ignoramus, cum finem per se & propter se intendimus, siue gratia solum: atqui Deo nullum medium facilius, accomodatiusque executum est, nec aptitudinis maioris, vel minoris ad effectus consecutionem, tum intrinsecam, tum extrinsecam ab eis per hoc medium potius, quam aliud, si effectus contingens, & liber sit, ignorantia adesse potest, cum simplici & conditionata contingentium omniscentia polleat: ergo nec potest in eo esse consultatio, & electio mediorum finis intentione posterior. Respondet bene Herize negando maiorem, quia absolutam bonitatem, & amabilitatem per se, & propter se, gratiaque sui solum obiecti independentem à mediorum amabilitate possit quicquid cognita mediorum aptitudine & vtilitate, &c. perfectissime, præ suæ voluntatis libertate illud propter se prius amare, atque ob illud, cuiusque gratia medium ex pluribus, imò omnibus eligere: quare consultatio iudicii de medio eligendo posterior finis intentione, non esset; cum tamen esse electio medijs ea intentione posterior possit.

3. Respondeo secundo: etsi in Deo scientia possibilitatis omnium sit, & omnium item contingentium conditionatorum, non tamen scientia possibilis vnus etiam si medium & vtile ad illud sit requirit aut dirigere ad amorem alterius; etsi in nobis scientia possibilitatis mediorum, quibus amandum consequi possumus requiratur: tum quia eius possibilitas nobis aperte nota non est, sicut Deo; nec nostræ subest potestati necessaria media adhibere, ne in absolute, vel certe nobis impossibile irritum, & imprudenter voluntatis nostræ feratur conatus; sicut Deo subest, ac subesse sibi ab ipso nescitur omnipotentia suæ prorsus à possibilitate rerum independentis, & absolute cognitione: quare vt in finis amandi absolutam bonitatem, & amabilitatem per se, & gratia sui feratur, nulla possibilitatis mediorum scientia eget, aut dirigi debet, etsi in omni scientia simplicis intelligentiæ cum finis possibilis amandi scientia qua dirigunt illam identicè habeat. Multoque minus, si amandus finis contingens sit scientia conditionata Deum dirigi oportebit: cum eius amabilitas, & bonitas intrinsecam pro statu possibilitatis per simplicem intelligentiam cognita mouere sufficienter possit, quin ad statum futitionis conditionatæ contingentis illius diuersum; posteriorem eius possibilitate diuina scientia se extendat: expectanda esset futitionis conditionatæ scientia ad contingentis illius efficacem Dei intentionem naturæ, & essentia sua infrutrabilem (de qua nunc non agimus) ad intentionem verò absolute talem non autem efficacem sed inefficacem contingentis (de qua hic) & frustrabilerim imò de facto in reprobis toties frustrantur, non est. vnde vltra simplicem eius intelligentiam scientia Deo conditionata requiratur. Ad prædestinationem verò hæc requiritur, non ratione intentionis gloriæ (quæ inefficax sufficit, vt minimum) sed qua præparatio, & electio mediorum est, quibus certissime prædestinati saluentur, vt controu. 7. ostendimus.

4. Secundo argumentatur Molina citato num. 8. quia Deus vult gloriam non absolute, & secundum se solum sumptam, sed vt coronam, & premium: addunt Recentiores, & cum eis Afficæ, vt hereditatem filiorum per gratiam sanctificatam adoptiuorum, quod non, nisi per merita, & gratiam assequibilis se à Deo est: ergo non intendit gloriam independentem à meritis, sed prorsus dependenter à meritis in ea etiam intentione: ergo eodem actu vult finem gloriæ, & merita saltem vage, Probat hanc consequentiam Recentiores præfati ex S. Thoma 1. 2. quæstion. 12. art. 1. ad 4. quia intentio non est volitio boni secundum se, sed vt assequibile per aliquod medium: ergo neque est volibile, nisi vt assequibile: atqui gloria, corona, & premium, & hereditas non est assequibilis, nisi ratione meritorum, & gratiæ sanctificantis: ergo & hæc simul amantur saltem vage. Argumentum hoc, etsi intentum propositum de intentione speciali gloriæ, ita, vt volunt, intentione concluderet, nihil contra conclusionem nostram præteriret; quæ non contendit non posse non finem, & media

v 2 diuersis

diuersis actibus amari, sed solum posse amari diuersis, & tunc subinde prius amari finem, eiusque amore, & intentione eligi media posterius ordine, & modo explicato: quod verum absolute esset, etsi ita, vt dicitur, intenta gloria, intentio, & electio identificarentur, nec prædictum ordinem seruarent satis enim esset, si aliter intenta à Deo gloria non, vt præmium, corona, & hæreditas, vel alius quispiam finis, diuerso intentionis actu à mediis electione amari posset, vt præfatus ordo in volitionibus liberis admitteretur possibilis vt patet.

4. Generale illud principium, quod ex sancto Thoma recitant, & assumunt Recentiores præfati vniuersaliter præsentem conclusionem oppugnat, & rationem datam: quare miror illud à nostro Ruiz vt certum assumi: indeque variis distinctionibus, casibus, & conclusionibus rem potius confundit, quam illustrat. Quateus ergo ad rem præsentem attinet, melius (me iudice) reliquis huius conclusionis Recentioribus, & consequentius principium illud, eiusque veritatem penetravit Herize citato cap. 2. nu. 17. ver. fin. § ad 2. & toto num. 18. Negat igitur finis intentionem tendere formaliter, & expresse in finem formaliter, vt allequibilem per media ab illum intendente, sed solum in eum, vt talem tendere virtualiter, & implicite, quod ita intelligendum est: vt eius allequibitas per aliquod medium adhuc vage, si plura sint, nec per aliquod determinatum, si sit vnicum ea intentione finis amari expresse, sed ob suam bonitatem, & propter se; alioqui non propter se solum sed propter allequibilitatem per aliquod vage, vel per determinatum medium amaretur: quod contra finis rationem est vt videbimus tertia conclusionem cert. 3. statuenda, atque allequibitas partialis finis eius voluntatis esset, solum ergo media, per quæ obinendū finis est, eiusque allequibitas per illa virtualiter finis intentione amantur: quatenus ea finis intentio, si efficax absolute sit actiue ad mediis electionem, & amorem determinat; si autem, non absolute efficax sit, nihilominus actiue ad eiusmodi amorem, & electionem inducit; alioqui non amor desiderij, & intentio finis esset, sed complacentia pura in eorum opinione qui erga obiecta, prout in statu possibilitatis precipitur, quam supra impugnati, eam admittunt, ostendimus autem solutione argumenti primi in nobis ad amorem finis per se, & propter se, gratiaque sui allequibilitatis eius à nobis, non quia illam etiam amemus, sed ne irriti amemus finem scientiam allequibilitatis eius debere præcedere; scetus autem in Deo, cui possibilitate finis per simplicem de illo intelligentiam prompta est intentio, & secuta: ex qua eadem simpliciter intelligentia de mediis, vel pluribus, vel vnicis prompta etiam succederet pro Dei arbitrio electio, si inefficax intentio sit; si enim efficax sit, ac medium vnicum, necessario succederet.

6. Sit Secunda Conclusio: præfatus ordo, & prioritas intentionalis vera intentionis finis respectu electionis mediis, & executionis connaturalis est, ac subinde in eiusmodi volitionibus diuinis reperitur. Conclusio hæc est etiam, quoad connaturalitatem ordinis illius communis, & ex axioma illo communi, qui ordinat prius vult finem deinde media ad finem. Patet, hoc enim axioma connaturalitatem eius ordinis continere: nam quæ plerumque in rebus eueniunt (vt hunc ordinem in eis affectibus euenire ait, proloquium istud) connaturalia sunt, quæ autem raro accidunt, non sunt connaturalia, vel præter. Secundo illa dictione qui ordinat vult idem probat ordo: siquidem ille, cui se conformat, qui prius vult finem, quam media, non alius quam naturalis, seu naturalis eorum affectuum ordo est. Inde verò conclusio eam ordinem in eis affectibus diuinis constituentis satis probatur. Nam connaturali modo obiectis, & affectibus, se Deum in suis volitionibus concipiendis de facto gerere Theologicè censendum est; vbi de opposito non constitit ex scriptura, Patribus, aut conciliis: in quibus nihil est huic ordini diuinum volitionum aduersum; imò nec speciatim in casu vilo, vt iam ostendam certam, 3. vbi conclusionem nostram postremam statui: cuius præcipua probatio ab opposito ordinis repugnantia erit. Conclusioni huic nihil speciale, admissa eius ordinis possibilitate hætenus statuta & vindicata, opponi posse video: idcirco, vt reor, nostro Ruiz Scoti regulam & doctrinam valde vtiliter Theo-

logiæ diuinorum affectuum coordinationi merito docet sect. 2. num. 2.

CERTAMEN III.

Præfatus ordo intentionis Dei, effectiois, ita absolute necessarius est, vt non possit non esse.

1. Hæc conclusio puncto præcipue difficultatis præsentis difficultatis responderet, & ferè omnibus recentioribus, nec solum memoratis, & Molinæ, ac Ruiz citatis, aduersatur, eam tamen intendisse indicio nostrum Soarez locis citatis, tametsi intentiones effectiois diuinas non excludat, etiam actionum nostrarum in executione liberarum, & effectuum ab eis in executione dependentium, de quibus nihil nos præsentem quæstionem. Eam expresse docuit Herize citato cap. 1. prop. 1. num. 19. Ratio est, quia de ratione, & essentia cause finalis est ad mediis electionem vere medio sui amore mouere: atqui nequit medio sui amore ad eam electionem mediis vere mouere, nisi vere eius intentio de mediis electione prior, ac proinde præfatus ordo locuetur: ergo nequit esse causa finalis nisi eius intentio, & amor vere prior mediis electione, sit præfatus ordo seruatur. Maior probatur ex definitione finis causa apud omnes firma, cuius gratia, (amore scilicet) iuxta (id est media ad illud consequendum) sunt; atqui nequeunt amore finis, seu finalis cause media ad ipsum consequendum fieri, nisi medio sui amore ad mediis electionem vere moueat: ergo motio finis vera medio sui amore ad mediis electionem est de essentia cause finalis seu finis vt talis: Minor proxima probatur: quia fieri medio amore finis media nequeunt nisi amor finis influat in electionem mediis suo modo, ac subinde in eorum executionem: etenim si electione, & executione nulloquam ad hanc intentione, & amore finis intendente, media ad ipsum finem, gratia, & amore finis medio minime fieri, sed electio ipsorum, & executione voluntate solum, etsi autem finis, & mediis amor identitice in eandem confluant entitatem, & amorem, & proinde amore finis realiter identitice media finis, non autem realiter formaliter amore finis finis: quare nec realiter formaliter amore finis: imò nec magis finis illa amore, & intentione finis, quam finis fiat electione, & amore mediis, realiter identitice, si virtusque amoris vnus identitice realiter sit: id quod aliter, ac nos, in hac conclusione opinantes decepti. Sed non aduerterunt finem, & media ita tunc in ordine ad amorem, & voluntatem se gerere, ac si duorum disparatarum obiectorum idem amor esset, qui vnum non sine alio ferretur, sed essentia & entitate sua in vtrumque simul: quo in casu neutrius vera intentio, ac finis motio in alterius electionem, imò neque vera electio esset, sed finalitatis solum amor ex libertate amantis in eandem affectum coniunctus: cui, sicut vnum obiectum bonum amare, ita plura bona simul amare liberum est, etsi verò in iis obiectis, quorum alterum ad aliud vtile, & conducentis natura sua tamen cum alter a quo primo ac simul natura amatur, ea conducentia non attenduntur, sed materialiter solum se habet: ac si omnia non ab esset, sed disparatè se haberent: quare non aliter vtrumque, ac si disparatè se haberent ad eum amorem mouent.

2. Dices conducentia, & vtilitas mediis amabile est, atque item bonitas finis, non minus, atque due illæ bonitates disparatæ: ergo sicut hæc eorum actus amabiles sunt, ita & illa: ergo & medium, quæ medium, & finis qua finis eodem actu amari possunt formaliter nec solum materialiter, vt duo obiecta, quorum alterum ad alterum conducat. Confirmatur: Nam Deum de subo velle gloriam, vt præmium, & coronam non, nisi per

merita obtinendam (saltem inefficaci voluntate) certum apud omnes est: ac proinde, & merita eorumque consequentiam ad gloriam: ergo de facto eodem amore amat gloriam, vt finem & consequentiam meritorum ad illam, siue merita ob eam consequentiam: quare, vt ad ipsam vilitas amat: ergo & in eodem amore amor medij, & finis, qua talium, absque illo ordine vere prioritatis, & posterioritatis coniungitur. Respondeo distinguendo maiorem: vilitas medij diuersa bonitas à finis bonitate & amabilis propter se, nego antecedens, & amabilis propter aliud concedo antecedens, & nego consequentiam. Nam in duobus obiectis disparatis cum neutrum propter aliud amabile sit, alterum præamari opus non est: vnde amoris identici obiecti vilitas propter vilitatem eius ad aliud per se, & propter se amatum tanquam finem cum huius amore repugnantia incurritur. Quare vilius ostenditur & clarius sola explicatione terminorum, & rationis formalis amandi media, seu vilitas, qua talis, ad finem, propter finem, eiusque bonitatem, ob quam is per se, & propter se amatur. Neque enim medium formaliter, qua medium, & vilitas, eiusque vilitas propter finem eiusque bonitatem amatur tanquam propter bonitatem formalem, seu rationem, ob quam medium amatur: eam siquidem medium, qua tale non habet, sed aliam vilitatis ad finem, siueque, qua vilitas est, essentialiter respectum: & quare, si finis amatur nihil ad mouendum illam voluntatis referat, quam si in medio non adesset: vnde manifeste fit finem amatum ad medij, qua talis, atque vilitatis eius amorem debere præsupponi quod enim amatum debet esse, vt amabilis sit, seu ratio formalis amandi aliud subsistat, compertum est præamari debere: terminus enim omnis cuiusque essentialiter respectus, siue, qui terminum ipsum non affert, vt actio effectum prior natura est essentiali respectu: atqui finis amatus, terminus est vilitatis medij, vt amabilis, seu motus amoris sui est propter finem, vt dixi: ergo huius amor prior est amabilitate, ac subinde medij amore amor finis.

3. Confirmatur. Nam, cum medium, vt vile ad finem simul cum fine amatur indiuisum, non magis amatur eo amore finis per se, & propter se, & medium propter finem, quam hic amatur propter medium & medium propter se: id quod terminis ipsis implicat, atque cum amabilitate, seu bonitate finis & medij repugnat: ergo, & repugnat amari eodem amoris actu, & indiuisum medium formaliter, qua tale, ac vt vile ad finem, & propter finem tantum, & finem, vt finem, & propter se. Maior probatur: Nam amore quo vtrumque indiuisum vincto actu amatur, ita mutuo vicissim amantur finis, vt eius amor dependet ab amore medij, ac medij amor amatur dependenter ab amore finis: cum neutrum eo amore identico & essentia sua respectu bonitatis vtriusque non amato altero amari posset: quare nec magis vnum propter aliud, quam hoc aliud propter ipsum amari eo amore posset: vnde neutrum, vel vtrumque mutuo sibi, & vt medium, & vt finis alterutrum respectu alterius contradicte amatur, vel neutrum vt finis, vel vt medium amatur, vt contentimus: atque vtriusque bonitas eodem gradu obiectiue morionis ad eum vtriusque simul & indiuisum amorem moueret, vt, medium ad finem alium, ad quem neutra bonitas esset sufficiens: id quod exemplo illo in confirmationem adducto euidenter ostenditur: eo quippe constat gloriam, cum non, nisi vt præmium, amatur, non intendi, amare solum gratiam: quare neque esse eius amoris, seu intentionis integrum finem, & obiectum per se, & propter se, sed id etiam quod splendoris addit eam suis meritis & industria consequatur, vel ob iustitiam distributionem à Deo in gloria retributione excedendam, qui ob alterutrum, finem non nisi meritis gloriam amat. Ad quemvis autem ex eis finibus vilitas medij seu amoris, quatenus ad gloriam secundum se comparatur, materialiter se habet: quare neque, vt vilitas ad illam, & propter illam vt finem amatur, sed qua medium, & vile est, ad distributionis iustitiam, vel recipiens splendorem vt finem sicut & gloria danda, quæ ad iustre retributionis exercitium medium est, & ad illam recipiens gloriam extrinsecam, & receptionis eius splendorem: quorum alterum, vel vtrumque cum

ita adeo gloria & merita simul primo amarentur, eueniret: quare nec gloria secundum se, vt finis, amaretur, nec merita, vt media, ad ipsam, sed vtrumque ad finem alium præintendum & præamatum propter se, & per se à Deo amore vere intentionaliter diuerso, & priore.

4. Id ipsum in amoris eiusdem cuiusque medij, & finis exemplis excogitabilibus euenire facile deprehenditur vt exempla plura que adducit Ruiz sectione secunda, numero decimotertio in quibus aduertendum est plerumque illum in eis, sicuti & Doctores alios, hanc questionem generalem confundentes cum alia de ordine inter intentionem, & electionem absolute efficacem multam lectori nebulam offundere posse: fatemur enim efficacem voluntatem mediorum efficaci finis voluntate anteriorem esse posse: immo si finis, vel actio nostra libera, vel quid ab ea dependens sit, ad efficacem voluntatem finis mediorum, non solum electionem, sed & executiuum decretum, & absolutam actionem nostram liberam positionem necessario supponit. Item: iis positus, vel non positus posse Deum eas in hunc, vel illum finem dirigere, diuersum etiam ab eo, & cuius intentione inefficaci auxilia, & media reliqua, electa à Deo sunt: solumque aliterius ea media, qua talia, vt à Deo eligerentur, atque mandarentur executioni necessario alicuius finis amorem, & intentionem veram diuersam, & vere intentionaliter priorem supponere, quod in eis etiam casibus certissimum, & necessarium esse hæcenus ostendimus. & cui constans semper Vasquez aduenit: solum antecedentiam intentionis efficaci finis per media libera obtinendi ad ipsorum electionem, & executionem (vt ex ipso nos, & ex Sapientissimis nostrorum negabimus) negans eis locis, quibus ab vtramque questionem confundentibus contra præsentem conclusionem citatur, vt q. 2. videbimus.

5. Sed conclusioni præfixa moderamen adhibendum est, quod ab aliis non potest adhiberi nisi à nostro Vasquez, & eius rigidis sectatoribus. Nempe: num ordinem inter electionem & intentionem absolute necessarium esse, non autem inter electionem medij proximioris respectu electionis medij remotioris: quia inter media proximiora, nullquam habent rationem finis, vt doctæ, & fuscè probat Vasquez t. 2. tomo primo, d. 4. capite secundo & quarto & breuius disputatione 40. numero 10. ac proinde opus non est remotius medium ob proximiora intermedia fini amari, neque ob horum vilitatem ad finem, sed vnumquodque medium ob vilitatem ad ipsum: quouis enim gradu, & loco sit ad solum finem præamatum formaliter medium qua tale, & vile refertur: etsi physica & materialiter sumpta eius vilitas nisi per media proximiora non esset. Hinc permissionem peccati effectum proprie prædestinationis esse ostendimus, quia inter medium peccatum amare cogitur Deus, siue hoc per humilitatem, aut penitentiam ad salutem conducatur, controu. 7. Hinc ergo opus non est, vt amor medij proximioris præcedat amorem remotioris, ac proinde à potestati amore poterit absolute ex finis intentione electio inchoari: etsi, quia proximus medium, eiusque vilitas, & conducentia ad finem prius à nobis inuestigatur, atque inuenitur, citius voluntas nostra proximioris amorem concepit, ac deinceps remotiorum: etsi non ob media proximiora remotiora amanda sint: cum autem Deo prompta æque vilitatis ad finem remotiorum, & proximiorum mediorum scientia sit, æque etiam liberum, & expeditum erit remotius, vel proximius medium eligere, siue ex finis intentione amare.